

تفاوت‌ها و تشابهات آیین نامه‌ها و دستورالعمل‌های اسناد خزانه قانون بودجه سال ۱۳۹۸ با ۱۳۹۷

الف) تفاوت‌ها

۱- اولین و شاید مهمترین تفاوت، محدود کردن فرصت جذب اعتبارات اسناد خزانه دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی موضوع ماده ۱ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور است. به موجب بند (چ) تبصره ۲ آیین نامه تبصره ۵ قانون بودجه ۱۳۹۸، دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی نیز در مورد جذب اعتبارات اسناد خزانه، تابع فرصت‌های مقرر در قانون اصلاح مواد ۶۳ و ۶۴ قانون محاسبات عمومی کشور هستند.

به موجب تبصره مذکور، آخرین مهلت ارایه مدارک و مستندات حداکثر دو هفته قبل از سررسید یا دو هفته قبل از ۳۱ تیر ۱۳۹۹ (هر کدام که مقدم‌تر است) می‌باشد.

۲- تفاوت دوم در مکانیسم ابلاغ سهمیه و تخصیص دستگاه‌های اجرایی است. به استناد ماده ۲ آیین نامه تبصره ۵ قانون بودجه ۱۳۹۸ مصوب هیات وزیران، سازمان برنامه و بودجه کشور منابع مورد نیاز بودجه عمومی دولت از محل انتشار اوراق مالی اسلامی را به وزارت اقتصاد اعلام و وزارت مذکور به نمایندگی از دولت و در سقف بند (ن) تبصره ۵ قانون بودجه (در سقف جدول ۴ ماده ۷ قانون برنامه ششم) اوراق مالی را منتشر و مراتب را برای ابلاغ و تخصیص اعتبار به سازمان برنامه و بودجه کشور اعلام می‌نماید. سهم هر یک از دستگاه‌های اجرایی و استان‌ها از اوراق مالی اسلامی منتشره توسط سازمان برنامه و بودجه کشور تعیین می‌شود. با عنایت به مکانیسم فوق، برخلاف سال‌های گذشته سهمیه استان از طرف خزانه‌داری کل به دستگاه‌ها و خزانه معین استان و به تبع آن از خزانه معین استان به دستگاه‌های اجرایی محلی ابلاغ نمی‌شود، بلکه سازمان برنامه و بودجه کشور و سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان‌ها موقع ابلاغ تخصیص اسناد خزانه، نماد اسناد، تاریخ انتشار و تاریخ سررسید اسناد خزانه را به دستگاه‌های اجرایی ابلاغ خواهند نمود.

۳- تفاوت سوم، به امکان واگذاری اسناد خزانه با سررسید حداکثر ۱۳۹۸ به سازمان امور مالیاتی کشور با درخواست ذینفع می‌باشد. (موضوع بند (ز) تبصره ۸ قانون بودجه ۱۳۹۸). مکانیسم کار به این صورت است که دستگاه‌های اجرایی مشمول موظفند با درخواست پیمانکار و در مواردی که صرفاً بدهی کارفرما به پیمانکار به صورت اسناد خزانه با سررسید تا پایان سال ۱۳۹۸ پرداخت می‌شود، متناسب با آن و بر اساس مبلغی که پیمانکار اعلام می‌شود و پیش از این تأییدیه آن از سازمان مالیاتی اخذ شده است، صرفاً در قبال بدهی‌های مالیات ارزش افزوده و جرایم (بدون احتساب عوارض ارزش افزوده) سازمان امور مالیاتی کشور را به عنوان ذینفع به عامل واگذاری معرفی نمایند. پس از صدور اسناد به نام سازمان امور مالیاتی کشور، دستگاه اجرایی موظف است ضمن درج شماره و تاریخ تأییدیه عامل واگذاری، فرم شماره ۹ (فرم جدید) را تکمیل و پس از تأیید و امضای ذیحساب یا مدیر مالی به انضمام اصل گواهی صادر شده به سازمان امور مالیاتی کشور (نه ادارات کل مالیاتی استان‌ها) ارسال نماید. سازمان مذکور می‌بایست بر اساس اطلاعات مندرج در فرم شماره ۹ نسبت به تسویه بدهی مالیاتی پیمانکاران مربوطه اقدام لازم را معمول و مراتب را به ادارات کل امور مالیاتی ذیربط اعلام نمایند. نحوه تکمیل فرم ۲ بابت سازمان مالیاتی کشور در دستورالعمل واگذاری اسناد خزانه قید شده است.

همچنین در فرم ۹ لازم است اطلاعات مؤدی، شماره اقتصادی، سال عملکرد، دوره مالیاتی و نام اداره کل مالیاتی مربوط، مبلغ اسناد خزانه صادره بابت مالیات بر ارزش افزوده، مبلغ اسناد خزانه بابت حفظ قدرت خرید، شماره تأییدیه عامل واگذاری و تاریخ تأییدیه عامل واگذاری قید شود.

توجه: بابت اسناد خزانه تحویلی به سازمان امور مالیاتی کشور محاسبه حفظ قدرت خرید تا زمان تحویل به سازمان مذکور محاسبه می شود (نه تاریخ سررسید)

۴- تفاوت چهارم، به تعلق حفظ قدرت خرید به اسناد خزانه بند (ز) تبصره ۵ برای تخصیص‌های اولویت دار به منظور استمرار پرداخت‌های خزانه‌داری کل است. نظر به اینکه آیین نامه تبصره ۵ قانون بودجه ۱۳۹۸ برای تمامی اوراق مالی به صورت یکجا تصویب شده است (برخلاف سال‌های گذشته که آیین نامه بند (ز) تبصره ۵ به صورت مجزا از سایر بندهای تبصره ۵ تصویب می‌شد و به آن حفظ قدرت خرید تعلق نمی‌گرفت) ماده ۳ آیین نامه سال ۱۳۹۸، حفظ قدرت خرید را به اسناد خزانه موضوع آیین نامه تسری نموده است.

۵- در آیین نامه سال ۱۳۹۸، بازه زمانی حفظ قدرت خرید برای کسورات تأمین اجتماعی، از تاریخ صدور حواله تا تاریخ سررسید اسناد تعیین شده است. سازمان تأمین اجتماعی مکلف است در قبال اسناد خزانه اسلامی دریافتی با حفظ قدرت خرید، بابت مطالبات آن سازمان در اسرع وقت نسبت به صدور مفاسد حساب (بدون صدور جریمه) اقدام نماید. در موقع معرفی سازمان تأمین اجتماعی جهت دریافت اسناد خزانه اسلامی بابت کسورات قانونی سازمان مذکور، لازم است دستگاه اجرایی اطلاعات مربوط به سازمان مذکور را در قالب فرم شماره ۲-۲، به تفکیک اصل بدهی و مبلغ محاسبه شده بابت حفظ قدرت خرید برای عامل واگذاری ارسال نمایند. اطلاعات نحوه تکمیل در دستورالعمل واگذاری اسناد موجود است.

۶- تفاوت ششم در مورد نحوه واگذاری اسناد خزانه از محل اعتبارات ابلاغی است. دستگاه‌های اجرایی در صورتی که به استناد ماده ۷۵ قانون محاسبات عمومی، نسبت به ابلاغ اعتبار تخصیص یافته در قالب اسناد خزانه اقدام نمایند، می‌باید مدارک و مستندات تکمیل شده توسط دستگاه گیرنده اعتبار را منضم به فرم شماره ۸ به ادارات کل امور اقتصادی و دارایی جهت ارسال به عامل واگذاری ارائه نمایند.

۷- تفاوت هفتم، به استناد بند (ر) ماده ۳ آیین نامه تبصره ۵، امکان واگذاری پیش پرداخت از محل اسناد خزانه بند (ب) و بند (ف) تبصره ۵ قانون بودجه سال ۱۳۹۸ است. (در سال ۱۳۹۷ امکان پیش پرداخت از محل اسناد خزانه بند (ب) وجود نداشت). ضمناً، امکان واگذاری پیش پرداخت از محل اسناد خزانه بند (ز) نیز مشابه ارسال وجود دارد.

۸- تفاوت هشتم، مربوط به استرداد اسناد خزانه اسلامی بابت سپرده حسن انجام کار و سپرده بیمه است. علاوه بر تفاوت در فرم ۷ بابت استرداد، دستگاه‌های اجرایی مکلفند برای اسناد خزانه اسلامی که بابت سپرده آزاد می‌شود، حفظ قدرت خرید از زمان آزادسازی تا تاریخ سررسید اسناد بر مبنای نرخ تعیین شده (۱۵٪) محاسبه و نسبت به تسویه آن از محل اعتبارات تخصیص یافته سال جاری اعم از نقدی و یا اسناد خزانه اسلامی اقدام

نمایند. در صورت عدم وجود تخصیص اعتبار، دستگاه‌های اجرایی موظفند معادل مبلغ محاسبه شده بابت حفظ قدرت خرید اسناد اشاره شده، در دفاتر دستگاه اجرایی بدهی شناسایی و ثبت نمایند.

لازم به ذکر است هر گونه اسناد خزانه منتشر شده هر سال، تابع آیین نامه سال مربوط به خود می باشد. بنابراین این بند برای اسناد خزانه‌ای که از محل اعتبارات سال ۱۳۹۷ و قبل از آن منتشر شده صادق نمی باشد. همچنین در مواردی که بخشی از اسناد خزانه بابت سپرده (با کد معاملاتی حاک ۵۵۵۵۵۵) بر مبنای نامه مرکز بدهی‌ها منضم به درخواست دستگاه اجرایی و اصل گواهی مربوطه ابطال می شود، صدور مجدد گواهی اسناد خزانه برای باقیمانده سپرده یاد شده، منوط به ارایه نامه مرکز بدهی‌ها منضم به نامه عامل واگذاری مبنی بر ابطال اسناد یاد شده به شعبه مربوطه توسط دستگاه اجرایی می باشد.

۹- هزینه ناشی از تنزیل اوراق بهادار اسلامی اعم از اسناد خزانه اسلامی، اوراق مشارکت و سایر اوراق مالی اسلامی که توسط دولت منتشر شده و تضمین صد در صد بازپرداخت آن بر عهده دولت است و در قبال درآمدهای غیر معاف مالیاتی نظیر فعالیت‌های پیمانکاری مستقیماً به آن‌ها واگذار شده است، به استناد ماده ۱۴۷ قانون مالیات‌ها مستقیم، صرفاً برای اشخاص دریافت کننده اوراق مذکور از دولت به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی محسوب می شود.

در اصلاحیه بند (ه) تبصره ۵ قانون بودجه سال ۱۳۹۷، هزینه تنزیل حداکثر معادل حداقل سود مورد انتظار عقود مصوب شوری پول و اعتبار به عنوان هزینه قابل قبول محسوب می شد که امسال این محدودیت برداشته شده است.

۱۰- امکان واگذاری اسناد خزانه به اشخاص حقیقی خارجی وجود دارد. نحوه تکمیل فرم‌ها در دستورالعمل مشخص شده است.

(ب) تشابهات

۱- مطابق بند (ر) ماده ۱ آیین نامه، نرخ حفظ قدرت خرید مشابه اصلاحیه آیین نامه بند (ه) سال ۱۳۹۷ در سقف نرخ مصوب شوری پول و اعتبار، معادل ۱۵٪ که به ازای هر سال تأخیر پ در پرداخت طلب طلبکاران تا زمان سررسید اسناد خزانه اسلامی، به مبلغ بدهی مسجل اضافه می شود، تعیین گردیده است. در صورتی که بازه زمانی حفظ قدرت خرید کمتر یا بیشتر از یکسال باشد، با همان نرخ مذکور (۱۵٪) متناسب با دوره زمانی (روزشمار) به مبلغ بدهی مسجل اضافه می شود.

۲- مطابق بند الف ماده ۳ آیین نامه سال ۱۳۹۸، بازه زمانی حفظ قدرت خرید، متناسب با شرایط قرارداد فی مابین و از زمان اتمام مهلت درج شده در قراردادها برای پرداخت مطالبات، با مسئولیت و تأیید رییس دستگاه اجرایی یا مقام مجاز از جانب وی آغاز شده و پایان آن تا تاریخ سررسید اسناد خزانه اسلامی می باشد. در خصوص سایر مواردی که فاقد قرارداد بوده و یا در قراردادهایی که بازه زمانی مشخصی برای پرداخت تعیین نشده باشد، از زمان صدور حواله برای هر یک از صورت وضعیت‌ها و یا صورتحساب تا تاریخ سررسید می باشد.

۳- در صورتیکه قرارداد مشمول خسارت تاخیر تأدیه شود، خسارت تاخیر تأدیه تا زمان واگذاری اسناد پرداخت و از زمان واگذاری تا تاریخ سررسید حفظ قدرت خرید تعلق می‌گیرد.

۴- امکان واگذاری اسناد خزانه اسلامی به دستگاه‌های اجرایی وجود دارد، لیکن اسناد خزانه واگذار شده به دستگاه‌های اجرایی (به استثنای اسناد خزانه واگذار شده به نهادهایی عمومی غیر دولتی و عملیات بازار باز بانک مرکزی) امکان معامله در بازار ثانویه را نداشته و صرفاً در سررسید اسناد، معادل مبلغ اسمی اسناد خزانه اسلامی به حساب مربوط واریز می‌شود.

تهیه و تنظیم: محمد محمدی
رابط اسناد خزانه استان آذربایجان غربی